

ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ВИМІРИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І США

Анотація. Проаналізовано стан та визначено основні віхи сучасної проблематики торговельно-економічних та інвестиційних відносин між Україною та США. Розглянуто тенденції розвитку торговельно-економічного співробітництва і динаміку обсягів торгівлі товарами між Україною та Сполученими Штатами за роки незалежності нашої держави. Дослідженням охарактеризовано основні позиції українсько-американського експорту та імпорту товарів. Визначено головні проблеми двостороннього торговельного та економічного співробітництва й перспективи подальшого стратегічного розвитку відносин сторін у цьому напрямі.

Ключові слова: торговельно-економічне співробітництво, інвестиції, стратегічне партнерство, відносини, США, Російська Федерація, Україна, глобалізаційні процеси.

Abstract. The state and main milestones of the contemporary problems of trade and economic and investment relations between Ukraine and the USA are analyzed. The trends of development of the trade and economic cooperation and the dynamics of changes of the volumes of trade in goods between Ukraine and the United States during the period of independence of our state are considered. The research highlights main positions of the Ukrainian – American exports and imports of goods. The main problems of bilateral trade and economic cooperation

---

¹ Аспірантка кафедри країнознавства Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

and prospects of further strategic development of relations of the parties in this direction are determined.

Key words: trade and economic cooperation, investments, strategic partnership, relations, USA, Russian Federation, Ukraine, globalization processes.

Аннотация. Проанализировано состояние и определены основные вехи современной проблематики торгово-экономических и инвестиционных отношений между Украиной и США. Рассмотрены тенденции развития торгово-экономического сотрудничества и динамика объемов торговли товарами между Украиной и Соединенными Штатами за годы независимости нашего государства. Исследованием охарактеризованы основные позиции украинско-американского экспорта и импорта товаров. Определены главные проблемы двустороннего торгового и экономического сотрудничества и перспективы дальнейшего стратегического развития отношений сторон в этом направлении.

Ключевые слова: торгово-экономическое сотрудничество, инвестиции, стратегическое партнерство, отношения, США, Российская Федерация, Украина, глобализационные процессы.

Актуальність. Сьогодні торговельно-економічного співробітництва України і США характеризується збільшенням зовнішньоторговельного обороту між двома країнами, активізацією інвестиційних та міжрегіональних проєктів. Це пов'язано з сучасною політичною доктриною української влади щодо розвитку стратегічних партнерських відносин із глобальними гравцями міжнародної торгівлі й економіки, які могли б сприяти прискореній модернізації вітчизняної економічної сфери та допомогли б скоротити залежність нашої держави від російського ринку. Відповідно, наразі торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво зі США – країною, котра є найбільш економічно розвинутою в світі, – має особливе значення в

умовах російської агресії і, відтак, становить чималий інтерес у сенсі наукових досліджень, адже потребує відповідного обґрунтування з позицій політичної парадигми, міжнародних відносин та глобального розвитку загалом.

Мета статті полягає в аналізі еволюції торговельно-економічних та інвестиційних відносин між Україною і США, а також у встановленні основних причин їх недостатньої ефективності та механізмів покращення взаємодії сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми торговельно-економічного співробітництва України і США представлені у наукових працях широкого кола сучасних дослідників. Українсько-американським відносинам присвятили свої роботи В. Андрійчук, О. Баніна, Т. Буркат, Є. Камінський, Т. Мединська, О. Радько, Н. Ржевська, Н. Штандей тощо. В останні роки з'явилися нові цікаві праці щодо торговельно-економічних відносин України і США, розроблені вітчизняними науковцями О. Василицею, Н. Зарицькою, М. Король, В. Лажніком, Ю. Поповою, Л. Радченко, Г. Шамбровским та ін. Водночас, аналіз джерел показав, що проблеми торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва України і США не втрачають актуальності в сучасному науковому просторі, адже мають бути обґрунтованими з точки зору геополітичних змін у світі і нових стратегічних завдань української політики в сфері українсько-американського інвестиційного співробітництва.

Виклад основного матеріалу. Початком торговельно-економічних відносин між Україною і США вважається підписання у травні 1992 р. Угоди про торговельні відносини між Україною і Сполученими Штатами Америки. Це – перший нормативно-правовий акт, що надав можливість спростити процедуру встановлення торговельних зв'язків та комерційних контактів між країнами та визначив порядок вирішення спорів між ними [1].

Найбільш плідним у двосторонньому співробітництві на початку становлення української державності був 1994 р., який відзначився виголошенням двосторонніх заяв та створенням спільної Українсько-американської комісії сприяння розвитку торгівлі та інвестицій, яка мала завдання щодо поліпшення умов комерційної діяльності в обох країнах та розвитку успішного співробітництва в галузі конверсії і оборонної промисловості [2, с. 39].

Протягом усього періоду незалежності між Україною і Сполученими Штатами Америки відбувалася активна торговельно-економічна та інвестиційна взаємодія. Нині договірно-правова база відносин сторін нараховує близько 150 документів, які регулюють торговельно-економічні, науково-технічні, гуманітарні, правоохоронні та інші двосторонні відносини між країнами [3, с. 107].

Підтвердженням нового рівня стратегічного формату двостороннього партнерства вважається Хартія Україна – США про стратегічне партнерство [4], яка була прийнята у грудні 2008 р. і значною мірою базувалася на документі «Пріоритети українсько-американського співробітництва (Дорожня карта)» від 1 квітня 2008 р. [4]. Останнім передбачено, що США та Україна «як важливі друзі та стратегічні партнери, тісно співпрацюють з широкого спектра питань, які становлять взаємний інтерес». Ця співпраця між двома демократичними державами заснована на спільних цінностях та взаємних інтересах, включаючи поширення економічної свободи та демократії, забезпечення безпеки, посилення верховенства права, сприяння інноваціям та технологічному розвитку, розвиток системи охорони здоров'я. Задля покращання інвестиційного клімату України та сприяння тіснішій економічній та комерційній співпраці сторони домовилися про співпрацю в сфері розв'язання невирішених бізнесових проблем [5].

Аналізуючи зазначені акти, дослідниця стратегічного партнерства України та США Н. Ржевська зазначає, що «стосунки стратегічного

партнерства держав будуються на наступних засадах: загальна зацікавленість партнерів у плідному співробітництві, взаємне визнання відносин стратегічного характеру; готовність рахуватися з інтересами іншої сторони, йти на компроміси задля досягнення стратегічних цілей, навіть якщо такі дії є неоднозначно доцільними з точки зору власної вигоди; взаємна відмова від дискримінаційних (більше того – ультимативних) дій стосовно один одного; довгостроковий характер партнерських відносин, тобто стратегічне партнерство встановлюється не на два-три роки, а на тривалу перспективу; наявність дієвих механізмів реалізації такого формату відносин; правове закріплення змісту і механізмів стратегічного партнерства; дисциплінованість, послідовність і прогнозованість, неухильне виконання партнерами своїх обов'язків; висока ефективність стратегічного партнерства, коли віддачу від співробітництва відчують обидві сторони, до того ж не лише державно-політичні еліти, а й суб'єкти економічної діяльності, пересічні громадяни обох країн» [6, с. 229].

Тобто, розглядаючи наявні нормативно-правові документи двосторонньої співпраці між Україною та США, можна твердити, що кооперація сторін має стратегічне спрямування: наявна взаємодія спрямована на перспективу й стратегічно важлива. Сьогодні відбувається постійне двостороннє співробітництво між країнами, яке має ефективні механізми забезпечення торговельно-економічної та інвестиційної співпраці між Україною і США.

На думку В. Лажніка, від часу проголошення незалежності Української держави українсько-американське співробітництво в торговельній сфері розвивалося по висхідній лінії, але наприкінці 1990-х рр. обсяги зовнішньої торгівлі почали знижуватися і в 2003 р. вони досягли найнижчого рівня, починаючи з 1994 р. Після цього почався період швидкого зростання обсягів експорту та імпорту товарів і послуг. Це було зумовлено політичними подіями Помаранчевої революції 2004-2005 рр. – під час зростання інтересу

до України зі сторони США і зміни Україною векторів зовнішньоекономічної стратегії. Із 2004 р. спостерігалася чітка позитивна тенденція до різкого зростання обсягів зовнішньоторговельних операцій між країнами. Вже через чотири роки зовнішньоторговельний оборот збільшився до найвищого рівня за останні 20 років – до 4,76 млрд. дол. США, що у 9,6 разів більше, ніж у 2003 р., коли обсяг зовнішньої торгівлі товарами мав найменші показники, починаючи з 1994 р., і знизився до 493 млрд. дол. США [7, с. 146].

Обидві країни завжди активно співпрацювали з метою зменшення бар'єрів у торгівлі та забезпечення вільного взаємного доступу до ринку. Так, свого часу США надали Україні торговельні пільги у рамках своєї Генералізованої системи преференцій, скасували поправку Джексона-Веніка стосовно України, визнали ринковий статус української економіки та проголосили намір сприяти вступу нашої держави до низки міжнародних організацій, зокрема, активно підтримували набуття Україною членства в СОТ 2008 р. [8, с. 10].

Значну роль у розвитку двосторонньої економічної співпраці між Україною і США сьогодні відіграє Регіональна місія агентства США з міжнародного розвитку (*USAID – United States Agency for International Development*), яка працює в Україні з 1992 р. [9].

USAID ініціювала посилення співпраці сторін у рамках чинних програм, спрямованих на розвиток приватного сектору, таких як Ініціатива з розвитку потенціалу фінансового управління та розвитку торгівлі, включаючи Програму торговельної політики України, реалізовану в квітні 2015 р. У рамках даної Програми пропонувалися короткострокові та довгострокові тренінги, консультації та технічна допомога для підтримки різноманітності українських експортних ринків і посилення їх на тлі конкуренції з іншими ринками. Крім того, Програма допомогла Україні у вирішенні зовнішньоторговельних спорів через Світову організацію торгівлі (СОТ). Узагалі, метою цих ініціатив *USAID* є розвиток

конкурентоспроможної української економіки, зокрема, шляхом заохочення розвитку приватного бізнесу та регулювання політичного та фінансового секторів в Україні відповідно до міжнародних стандартів [14].

Програми Регіональної місії стосуються таких напрямів діяльності як демократизація сфер управління, економічний розвиток та соціальна допомога. Крім того, в Україні діє Американська комерційна служба, яка представляє Департамент торгівлі США. Основне завдання цієї Служби – це допомога американським компаніям знаходити та реалізовувати ділові можливості в Україні та сприяти поширенню співробітництва між українськими та американськими бізнесовими колами. Спеціалісти цієї Служби вивчають найперспективніші галузі економіки України, що дає змогу зосередитися на сферах, які мають широкий потенціал для розвитку торгівлі між американськими та українськими компаніями. Співробітництво між фінансовими і діловими колами обох країн сприяє поглибленню стратегічного партнерства, а також залученню інвестиційних ресурсів в економіку нашої держави.

Інтерес американських корпорацій до українського ринку найбільше зосереджується у сфері високих технологій. На території України зареєстровано 1545 підприємств з американським капіталом. Найпривабливішими сферами для американських інвесторів залишаються сільське господарство, торгівля і фінансовий сектор. Такі американські корпорації як *The Coca-Cola Company*, *Cargill Inc.*, *Kraft Foods Inc.*, *PepsiCo*, *S.C. Johnson & Son*, *Procter & Gamble*, *McDonald's*, *Bunge*, *Deere & Company*, *Chevron*, *Citibank* та інші займалися інвестуванням в економіку України, починаючи з 1991 р. Привабливою для інвесторів залишається порівняно недорога та висококваліфікована робоча сила, якою відома Україна. Підприємці обох країн, незважаючи на наявність певних ризиків, перешкод і проблем, зацікавлені у зростанні обсягів двосторонньої торгівлі, розширенні напрямів співробітництва [7, с. 145].

Починаючи з 2000 р., обсяг американських інвестицій в Україну почав істотно збільшуватися. Це було пов'язано, насамперед, зі стабілізацією політичної ситуації, що сприяло покращенню інвестиційного клімату. За результатами інвестування в 2002 р., обсяг прямих інвестицій, що надійшли в економіку України зі США, становив 898,0 млн. дол. США, тобто 16,8% від загальної суми іноземного капіталу. Однак, за даними Державної служби статистики України, за обсягом прямих інвестицій, залучених в економіку України в 2017 р., США посіли 14 місце. Станом на 1 жовтня 2017 р. було залучено американських інвестицій на суму 541,9 млн. дол. США, що становило 1,4 % від усіх прямих іноземних інвестицій, які надійшли в економіку України [10].

Ці флюктуаційні прояви економічного та інвестиційного співробітництва сторін почали виявлятися 2015 р., котрий можна вважати відправним пунктом третього етапу їх торговельно-економічної та інвестиційної взаємодії. Зміна політичної влади, анексія Криму та конфлікт на Донбасі суттєво вплинули на двосторонні відносини між країнами. США підтримали Україну у боротьбі за незалежність і визволення анексованих територій і проводять політику запровадження санкцій щодо Росії, намагаючись стримати агресію останньої. Водночас, без сприяння офіційного Вашингтона українській владі було б важко отримувати кредити від МВФ, які допомагають стабілізувати економічну ситуацію в країні.

Так, заслуговує на увагу той факт, що в Радбезі ООН США намагалися створити підґрунтя для подальшої коаліції, щоб протистояти агресії РФ. Поставлена мета була досягнута, коли на Сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 27 березня 2014 р. було прийнято Резолюцію № 68/262 «Про підтримку територіальної цілісності України». Одразу після проголошення відповідних заяв та схвалення Резолюції гостро постало питання санкцій та економічного протистояння шляхом прийняття низки нормативних актів США. А завдяки активності української діаспори 11

грудня 2014 р. Сенатом США було ухвалено законопроект № S.2828, що отримав назву «Закон про підтримку свободи України – 2014» (*Ukraine Freedom Support Act of 2014*), в якому Україна визнавалася основним союзником США поза НАТО (*Major Non-NATO Ally*) та розширювався перелік санкцій щодо РФ [12, с. 29].

Водночас, за даними Посольства України в Сполучених Штатах Америки, загальний товарообіг між США та Україною в 2015 р. знизився на 19,1% (або на 350,6 млн. дол.). Останні роки чітко простежується тенденція до зменшення обсягів торгівлі, і вже в 2015 р. вони скоротилися майже у два рази порівняно з 2011 р. При цьому, імпорт товарів у всі роки переважав над експортом, що можна пояснити сировинним характером української економіки. Найбільший відрив між ними зафіксовано в 2013 р. – 888 млн. дол. США. Та вже у 2015 р. цей відрив значно скоротився і становив 32,4 млн. дол. [11].

Товарна структура експорту України до США є досить диверсифікованою, проте основну частину складають товари чотирьох товарних груп – чорні метали, продукти неорганічної хімії, добрива і вироби з чорних металів, на які припадає понад 80% всього експорту [7, с. 147]. Але, у зв'язку з падінням обсягів поставок енергетичних матеріалів; нафти і продуктів її перегонки (на 90,5%), чавуну й сталі (на 14,7%), відбулося зменшення українського експорту до США у порівнянні з 2014 р. Причини цього в умовах військової агресії РФ проти України цілком об'єктивні, адже велика кількість промислових підприємств розташована на окупованій території. За різними оцінками, Україна втратила 20-30% промислового потенціалу країни. Це суттєво вплинуло на загальне падіння обсягів експорту [12, с. 29].

Незважаючи на зменшення загального обсягу українського експорту за відповідний період із 15 основних позицій до 10-ти, відбулося зростання українського експорту до США. Зокрема, значного приросту в експорті

українських товарів зазнали три основні товарні групи-лідери, серед яких: насіння і плоди олійних рослин та інше насіння, плоди і зерна – збільшення поставок на 59,7 млн. дол., або на 424,5%, порівняно з аналогічним періодом 2014 року; продукти неорганічної хімії – збільшення поставок на 52 млн. дол. (на 62,5%); молоко та молочні продукти; яйця птахів; натуральний мед; харчові продукти тваринного походження – збільшення поставок на 16,4 млн. дол. (на 97,4%) [3, с. 108].

У 2016 р. Сполучені Штати, де працюють найбільші у світі фармацевтичні компанії *Johnson & Johnson, Pfizer, Merck & Co*, були другим провідним постачальником медичних препаратів до України після КНР, на яку припадали 12,6% від загального обсягу продажів. У свою чергу, США забезпечили майже 25% продажів ортопедичної та протезувальної продукції [15].

Варто зазначити, що більш ніж 250 компаній займаються розробкою та виробництвом медичного обладнання в Україні. Водночас, Україна продовжує рухатися до встановлення європейських стандартів у галузі виробництва медичного обладнання та пристроїв. У липні 2015 р. було запроваджено нову національну процедуру оцінки відповідності, що регулює реєстрацію медичних виробів. Окрім того, нові продукти можуть потрапити на ринок медичних виробів України, якщо вони відповідають технічним регламентам, які базуються на директивах ЄС щодо медичних виробів. Упровадження системи електронних закупівель у серпні 2016 р. дає можливість американським компаніям брати участь у відкритих торгах в Україні [15].

Основними статтями американського експорту до України були вугілля, машини та обладнання, літаки, аеронавігаційні та космічні апарати, транспортні засоби, ядерні реактори, бойлерні машини, хімічні штапельні волокна, прилади та оптичні апарати, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них, мінеральні продукти, м'ясо птиці тощо [7, с. 148].

Зростання обсягів експорту до України відбулося по 5-ти з 15-ти основних позицій. Зокрема, воно було помітне у таких товарних групах: прилади та оптичні апарати для фотографування або кінематографії; медико-хірургічні апарати – на 8,3 млн. дол.; зброя, боєприпаси; їхні частини та приладдя – на 4,3 млн. дол.; інші готові текстильні вироби; комплекти – на 1,3 млн. дол.; аеронавігаційні або космічні апарати; їхні частини – на 0,6 млн. дол. [3, с. 108].

Як слушно зазначає Г. Шамбровський, сукупний імпорт скоротився внаслідок зниження купівельної спроможності українського населення та зменшення пропозицій від імпортерів, що є очевидним наслідком девальвації гривні [12, с. 30].

За даними Посольства України у США, в структурі імпорту американських товарів Україною найбільшу частку займають енергетичні матеріали, нафта та продукти її перегонки – 35,36%; на другій позиції знаходяться ядерні реактори, котли, машини, апарати і механічні пристрої та їх частини – 19,51%; засоби наземного транспорту, крім залізничного рухомого складу і трамваїв, – 5%; полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 4,64%; а також прилади та оптичні апарати для фотографування або кінематографії й медико-хірургічні апарати – 3,88% [11].

Із метою розширення торговельно-економічних відносин та вирішення проблем у розвитку зовнішньої торгівлі між Україною і США Конгресом прийнятий «Закон про розширення торгових преференцій від 2015 р.» (*«Trade Preferences Extension Act of 2015»*). Установлені ним преференції дають можливість безмитного ввезення на територію США понад 3 800 видів товарів з України. Використання цього механізму могло б збільшити обсяг вітчизняного експорту до США додатково на суму від 50 до 100 млн дол. США щорічно, у тому числі товарів хімічної, харчової, машинобудівної та меблевої промисловості [12, с. 31].

На думку Г. Шамбровського, економічна співпраця США та України відзначилася наступними основними напрямками: прямою підтримкою економічних процесів в Україні, зокрема енергетичної незалежності України від РФ; пошуками можливостей для розвитку зовнішньої торгівлі внаслідок поступового заміщення експорту з РФ іншими постачальниками; сприянням розбудові інститутів громадянського суспільства та фінансуванню структурних реформ в Україні. Все це суттєво підвищує рівень партнерства, створюючи умови для поглиблення економічних і торговельних відносин у пріоритетних галузях економіки, зокрема у літакобудівній, аерокосмічній, нафтохімічній, енергетичній тощо [12, с. 31].

Актуальним убачається і той факт, що в червні 2017 р. відбулася зустріч Президента України Петра Порошенка і Президента США Дональда Трампа. Після офіційного візиту до США Президент Порошенко заявив про зацікавленість України у придбанні антрациту з Пенсильванії. Характерно, що вже 1 липня 2017 р. українська Державна енергогенеруюча компанія «Центренерго» та приватна американська компанія *Xcoal Energy & Resources* підписала угоду про постачання 700 тис. тонн антрациту з Пенсильванії, щоб замінити дефіцит вугілля, що надходило зі Сходу України. Ціна першої партії становила 113 дол. за тонну, а для подальших поставок вона буде визначатися сторонами у залежності від ринкової кон'юнктури. Українські чиновники зазначили, що це була перша «пробна» партія антрациту, яку Україна отримала від Сполучених Штатів [13].

Також у 2018 р. Президент Порошенко та деякі чиновники заявили, що імпорт антрациту в Україну може становити 2 млн. тонн. Хоча Уряд планує скоротити використання цього типу вугілля протягом найближчих декількох років, сукупні обсяги та частка дорогого вугілля зростатимуть і надалі [13].

Важливо, що 4 грудня 2017 р. Американська торговельна палата в Україні провела презентацію третього видання Білої книги «Реформи нафтогазового сектору України», котра має на меті інформування державних

установ та експертів про позиції незалежних приватних компаній та інвесторів, які працюють у нафтогазовій сфері США, задля лібералізації енергетичної галузі України та створення конкурентних та недискримінаційних ринків усіх секторів енергетики [17].

Тобто, сьогодні відбувається свого роду «галузева переорієнтація» американської сторони в рамках економічного й інвестиційного співробітництва останньої з Україною. Причинами таких зрушень є не тільки геополітичні пріоритети США та їхнє протистояння на Європейському континенті з РФ, а й непослідовність реформ, котрі сьогодні проводяться в усіх сферах життєдіяльності України.

Так, попри стабілізацію в економіці й банківській сфері, в нашій державі не відзначається особливих успіхів у структурних реформах, приватизації та реформі управління державними підприємствами. Крім традиційних претензій іноземних інвесторів до корупції та судів, значною перешкодою для інвестицій в Україну також можна вважати монополізацію ринків олігархами. Також інвесторів турбують проблеми з частими змінами законодавства і складне адміністрування податків.

Специфічними для торговельно-економічних та інвестиційних відносин України та США можна вважати такі проблеми:

- 1) наявність нетарифних обмежень доступу українських товарів на американський ринок (зокрема, неметричну систему мір і ваг, відмінну від української номенклатуру медикаментів тощо);
- 2) високий рівень зношеності основних фондів українських підприємств, що знижує конкурентоспроможність останніх на ринку США;
- 3) невисокий рівень двосторонньої науково-технічної співпраці;
- 4) політичну нестабільність, високий рівень корупції, низький рівень перформативної дисципліни в Україні (представники американських компаній вважають, що через високий рівень корупції в Україні підприємці з Європи та інших країн мають певні переваги, оскільки

компанії США у своїй діяльності керуються Законом США про боротьбу з корупцією (*Anti-Corrupt Act*), а законодавство Європи є ліберальнішим у цій сфері);

- 5) недостатній рівень захисту інтелектуальної власності в Україні, зокрема, продаж неліцензованих оптичних дисків, фальсифікованих цигарок, одягу, взуття, пестицидів; незаконне використання аудіо- та відеопродукції;
- б) відсутність всеохопного електронного обліку експортно-імпорتنних операцій, що має зменшувати корупційну складову митниці [18].

З іншого боку, за Індексом конкурентоспроможності Світового економічного форуму, в 2017 р. Україна піднялася до 81 з 85 позиції. Зниження ризиків, пов'язаних із країною, для інвесторів зафіксувало агентство *Moody's* в серпні 2017 р., наголосивши на успішних структурних реформах. Крім того, інвестори найкраще за останні шість років оцінили інвестиційну привабливість України згідно з Індексом, складеним Європейською бізнесовою асоціацією на основі опитування топ-менеджерів її компаній-членів. Крім того, Україна піднялася в щорічному рейтингу країн за умовами ведення бізнесу *Doing Business*: у 2017 р. наша держава посіла 76 місце серед 190 держав [19].

Відтак, наразі США співпрацюють з Україною на умовах інвестування та техніко-економічної співпраці, збільшуючи обсяги фінансування з боку Держдепартаменту США й Міненергетики США проектів у сферах експортного контролю й підвищення енергоефективності, а з боку Мінпраці США – в галузі безпеки українських шахт та промислових об'єктів тощо.

Технічна допомога, отримана Україною від США, починаючи з 1992 р., сприяла створенню базової ринкової інфраструктури, проведенню структурних реформ, прискоренню інтеграційних процесів тощо. Понад 40% американської офіційної допомоги було спрямовано для вирішення проблем енергетики [18]. Підписання 2018 р. Угоди між *General Electric Transportation* і ПАТ «Укрзалізниця», що передбачає модернізацію

локомотивного парку шляхом застосування американських технологій і поставку нових локомотивів, дасть поштовх українській економіці та стане запорукою змін у веденні бізнесу в державі загалом [20].

Висновок. Отже, враховуючи викладене, можна твердити, що торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво України і США почалося з проголошення незалежності України і має відповідну нормативно-правову базу та механізми, які регулюють двосторонні взаємовідносини між країнами. На нашу думку, економічні відносини між Україною і США пройшли три послідовні фази розвитку, кожна з яких характеризувалася певними особливостями.

Перша фаза, котру умовно можна вважати організаційною, охопила період 1992-2004 рр. Її основними характеристиками виступають формування нормативно-правової бази відносин сторін у торговельно-економічній та інвестиційній сферах, налагодження відповідних контактів між контрагентами, посилення стратегічного партнерства між країнами і постійна підтримка проведення владою реформ у важливих сферах суспільного життя України з боку офіційного Вашингтона.

Друга фаза, або фаза інтенсифікації, тривала у відносинах Україна – США з 2004 р. й завершилася в 2014 р., тобто після початку військових дій Росії на Сході України. Вона відзначилася найвищими рівнями двостороннього співробітництва в торговельно-економічній та інвестиційній сферах, а також найбільшими фінансовими вливаннями США в українську економіку.

І, нарешті, третя фаза, або фаза модернізації, торговельно-економічних та інвестиційних взаємин України і США стартувала 2015 р. й триває до цього часу. Цей період відзначається зміною експортно-імпорتنих пріоритетів сторін та переорієнтацією Сполучених Штатів у рамках двосторонньої співпраці з суто інвестиційної та торговельної складової на рівень двостороннього проектного й промислового співробітництва.

По суті, саме агресія РФ в Україні помітно вплинула на стан торгівлі та процес надходження інвестицій в українську економіку з боку США. Але США активно допомагають розвитку української промисловості та економіки як у двосторонньому форматі, так і через механізми МВФ, підвищуючи конкурентоспроможність вітчизняних малих та середніх підприємств на світових ринках та забезпечуючи дотримання Україною своїх зобов'язань за угодами СОТ.

На думку автора, наразі Сполучені Штати є однією з країн, котрі суттєво впливають на розвиток економіки України. Використовуючи в своїй зовнішній політиці симбіоз політичного й економічного впливу, США виступають рушієм реформ економічного й бізнесового секторів у нашій державі; є одним із найбільших інвесторів, котрі спрямовують кошти на розвиток вітчизняної економіки; постають у ролі одного з основних імпортерів українських товарів, стратегічно важливих для наповнення державного бюджету; та сприяють упровадженню ключових інфраструктурних проектів на території України. Стратегічно офіційний Вашингтон виступає гарантом розвитку вітчизняної економіки, адже фінансова допомога, що надходить зі США, сприяє відродженню торговельно-економічних потужностей України з обмеженням використання потенціалу окупованих Росією територій нашої держави.

Таким чином, з огляду на останні тенденції у міжнародній торгівлі, стратегічним інтересам Сполучених Штатів Америки відповідає розвиток тісніших відносин з Україною, адже цей процес не лише сприятиме геополітичній стабільності в Європі, а й стане підґрунтям для розвитку торговельного партнерства та появи потужної ринкової економіки в нашій країні. Політичні відносини зі США надзвичайно важливі для забезпечення стабільності України, однак розвиток економічних зв'язків із єдиною наддержавою світу також має стати одним із головних пріоритетів державної політики, бо без якісної модернізації економіки за рахунок західного капіталу

Україні буде важко протистояти кризі, спричиненій бойовими діями на Сході.

Список використаних джерел:

1. Угода про торговельні відносини між Україною і Сполученими Штатами Америки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1079.2704.0>.
2. Василиця О.Б. Торговельно-економічні відносини України та США на сучасному етапі [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/11.pdf>
3. Попова Ю.М. Торговельно-економічне співробітництво США та України в умовах глобалізації [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/23.pdf>
4. Хартія Україна-США про стратегічне партнерство [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=840_140.
5. Пріоритети українсько-американського співробітництва (Дорожна карта) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/snow/840_132.
6. Ржевська Н. Стратегічне партнерство Україна-США: становлення та прогноз/ Н.Ржевська// Політичний менеджмент. – 2013. – № 1-2. – С. 226-233.
7. Лажнік В.Й. Зовнішня торгівля між Україною та США: динаміка, сучасний стан, регіональна диференціація / В.Й. Лажнік, Л.С. Мельник// Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2012. – 9(234). – С. 143-153.
8. Король М.М. Українсько-американське торговельно-економічне співробітництво /М.М. Король, Мудренко К.П.// Науковий вісник

- Херсонського державного університету. – 2015. – Випуск 11. – Ч.4.– С.9-12.
9. USAID [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.usaid.gov/about_usaid/.
  10. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу в економіці України. Архів за 2017 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/zd/ivu/ivu_u/arh_ivu2017_u.html
  11. Стан торговельно-економічного співробітництва між Україною та Сполученими Штатами Америки / Посольство України в Сполучених Штатах Америки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://usa.mfa.gov.ua/ua/ukraine-us/trade>.
  12. Шамбровський Г. Розвиток стратегічного партнерства між Україною та США в умовах військового конфлікту з Російською Федерацією [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kennankyiv.org/wp-content/uploads/2016/04/Shamborovskij_Agora_V16_final-5.pdf
  13. Andrian Prokip. U.S. Coal for Ukraine: Vital Necessity or Political Benefits Seeking? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/us-coal-for-ukraine-vital-necessity-or-political-benefits-seeking>
  14. Nick Gaidai AND Denise Kwong. Harvard International Review. How Could the United States Benefit from the Reforms in Ukraine? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hir.harvard.edu/article/?a=13858>
  15. Ukraine - Medical Equipment [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.export.gov/article?id=Ukraine-Medical-Equipment>
  16. Ukraine concluded agreement on supply of coal from United States [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://frontnews.eu/news/en/9427>
  17. Американська торговельна палата в Україні провела презентацію третього видання Білої книги Палати «Реформи нафтогазового сектору України» //

- Interfax – УКРАЇНА. Інформаційне агентство. – 5 грудня 2017 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ua.interfax.com.ua/news/press-release/467091.html>
- 18.Бабанін О. Проблеми двосторонньої торговельно-економічної співпраці України і США / О. Бабанін // Національний інститут стратегічних досліджень. Відділ економічної та соціальної стратегії [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/desember08/13.htm>
- 19.Бедратенко О. Як Україні не зникнути з радарів інвесторів у 2018 / О. Бедратенко // Новое время. – 16 січня 2018 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/opinion/bedratenko/jak-ukrajini-ne-zniknuti-z-radariv-investoriv-u-2018-2445347.html>
- 20.Посол США считает контракт с *General Electric* победой Украины // Деловая столица. – 23 февраля 2018 г. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.dsnews.ua/economics/posol-ssha-schitaet-kontrakt-s-general-electric-pobedoy-ukrainy-23022018165400>